

PROBUĐENA NAKON 73 GODINE SNA NA MORSKOM DNU KAO ŠTO TO OBIČN

Na cilome svitu samo Žirje

PIŠE KREŠIMIR GULIN

Pronalazak potpopljenog vojnog zrakoplova iz Drugog svjetskog rata s južne strane otoka Žirja izuzetan je događaj u svjetskim okvirima! Razlog je vrlo jednostavan - prava je rijetkost pronaći njemački bombarder tipa Junkers Ju 87, popularnu "štuku" u tako dobrom stanju kao što je ovaj kod Žirja. Riječ je o svjetskoj senzaciji jer su u svijetu od 5709 ukupno proizvedenih zrakoplova tog tipa, sačuvana i izložena samo dva primjerka - i to u

muzejima u Londonu i Chicagu!

Osim toga, još su samo dvije koliko toliko cjelovite "štuke" izvučene iz podmorja i izložene u Norveškoj i Grčkoj.

Dakle, nema dvojbe da će Žirje sa svojim rijetkim nalazom vrlo brzo postati prava meka za podvodne arheologe, ali i "obične" ronioce.

Podsjetimo, ronionci Odjela za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda i Ronilačkog kluba SUB iz Zagreba, pronašli su sredinom rujna "štuku" koja je pripadala talijanskom ratnom zrakoplovstvu. Zanimljivo, dojavu su do-

bili od jednog sudionika prvenstva u podvodnom ribolovu. Pravo je čudo da nitko 73 godine nije primijetio olupinu zrakoplova. To više što se nalazi na blagoj travnatoj padini i na dubini od svega 28 metara.

Prema riječima **Davora Purića**, iz Vojnog muzeja MORH-a, "štuka" je svoj let zauvijek okončala 12. travnja 1941. godine dok je sudjelovala u napadima na hidrobase Kraljevine Jugoslavije u okolici Šibenika, točnije u Mandalini i Jadrtovcu.

- Zrakoplov je pogodila protuzračna obrana Kraljevine Jugoslavije. "Štuka" se pokušala

Evidencijski broj / Article ID: 15083981
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Novosti

0 I BIVA, SENZACIONALNA OTKRIĆA DOGODE SE SLUČAJNO - PODVODNI RIBOLOVAC PRIMIJETIO JE OLUPINU

e, London i Chicago imaju 'štuku'

izvući prema Italiji, ali dalje od Žirja očito nije mogla... U avionu su bila dva člana posade. Najvjerojatnije su isplivali, budući da smo pronašli otvorenu kabinu aviona. Vjerojatno su doplivali do otoka, jer je mala udaljenost od pada aviona do kopna. Kako su skončali ne znamo, najvjerojatnije su pali nekome u ruke...-priča Purić.

Igor Miholjek, voditelj Odjela za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda, pojašnjava zašto se radi o iznimno vrijednom pronalasku:

-Iz jednostavnog razloga što

je pronađeni jurišni bombarder u super stanju, i to je prava rijetkost! Na avionu nedostaje samo dio kabine. Motor je otkinut tijekom slijetanja na morskou površinu, ali i on se nalazi u neposrednoj blizini aviona. Međutim, potpuno su sačuvana krila, trup, naoružanje, koptit s instrumentima, sjedalima... Prava svjetska senzacija, zaista ga je pijepovidjeti! - govori Miholjek.

Premda iz Ministarstva obrane najavljuju da će žirjanska "štuka" biti izvađena iz mora, restaurirana i uvrštena u budući stalni postav Vojnog

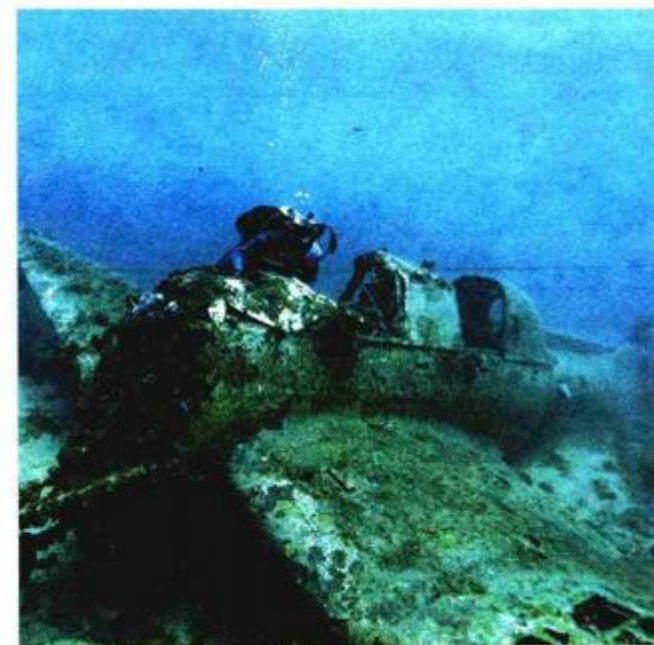
muzeja, očito je jako dug put do realizacije te ideje:

-Morat ćemo čekati financijski neka bolja vremena da zrakoplov restauriramo i izložimo u nekom muzeju. Naravno, da ćemo nastojati to učiniti, ali, za sada, to nismo u mogućnosti. Najmanji problem je izvući zrakoplov iz mora. Puno veći problem nastaje kad se avion izvuče na suho. Sama zaštita i obrada materijala iziskuje veliki novac - pojašnjava Davor Purić.

Sve dok ne dočekamo ta sretnija vremena, "štuka" će "spavati" pod Žirjem na dubini od 28 metara. No, i u moru ona može

biti prava atrakcija za ronice i podvodne arheologe. No, u tom grmu leži i prijetnja od pljačke:

- Naš prvi zadatak je pravno zaštititi lokalitet, odnosno zabrana neovlaštenog ronjenja na toj poziciji. Lokalitet ćemo staviti u sistem koncesioniranja. Dakle, na toj poziciji moći će roniti samo oni ronilački centri koji su platili koncesiju Ministarstvu kulture. Također, oni će imati i obvezu čuvanja lokaliteta, budući da je avion istinska podvodna kulturna baština - zaključio je **Zoran Delibašić** iz zagrebačkog Ronilačkog kluba SUB.

'Štuka' leži na dvadeset i osam metara dubine